

Torchynskyy M. M Features structuring Ukrainian Onomasticon: terminology aspect.

Summary

The article characterizes onomastic term system of the Ukrainian language, in particular, the history of its formation, criteria of establishment and development prospects. Focuses on the designation in the new «Dictionary of onomastic vocabulary» groups of proper names, selected for character referred to as denotations. It is established that despite the presence of several works of reference dictionary of the plan, we cannot speak about final stabilization of onomastic term system. This relates primarily to denote groups of proper names, selected for character referred to as denotations. Entries would include the definition of the term, it belongs to the highest class components and examples that all information lets you finds the place of a proper name in onyms space. The combination of the different criteria underlying the dictionary can provide genuine complexity term system domestic onomastics, which doesn't necessarily have to be based only on the basis of borrowing from the Greek language.

Key words: term, onomastico dictionary, onyms space, structure, proper name.

УДК 811.111'42

Фалафівка О. Я.,

аспірант кафедри прикладної лінгвістики

Національного університету «Львівська політехніка»

E-mail: olesyasenyk@hotmail.com

**СТЕРЕОТИП УКРАЇНЦЯ У БРИТАНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ
(НА МАТЕРІАЛІ СТАТЕЙ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТИЖНЕВИКА «THE OBSERVER»)**

У статті методом когнітивного моделювання досліджено стереотип українця у британській лінгвокультурі на матеріалі британського публіцистичного дискурсу. Проаналізовано засоби і механізми вербалізації стереотипу українця. Запропоновано комплексний підхід до моделювання етностереотипів, який об'єднує наявні здобутки когнітивної лінгвістики та етнолінгвістики.

Ключові слова: етностереотип, когнітивна модель, профіль, фрейм, мовна та концептуальна картини світу, засоби і механізми вербалізації, концептуальна метафора.

Етностереотипи відіграють важливу роль у формуванні міжетнічних відносин, тому їх активно досліджують сучасні вчені в галузі психології, соціології, етнології, лінгвістики та відповідних міждисциплінарних наук. О. Г. Орлова відзначає, що міждисциплінарність наукової проблеми стереотипів пояснюється тим, що кінцевим об'єктом дослідження постає людина, її внутрішній світ [9, с. 185]. Тому етностереотипи становлять перспективний об'єкт дослідження в контексті антропоцентричної парадигми, у якій розвивається сучасне мовознавство [1, с. 8].

Уже традиційним лінгвістичним напрямом розгляду етностереотипів є етнолінгвістика, або лінгвокультурологія. Етнолінгвісти (Є. Бартмінський та інші представники люблінської етнолінгвістичної школи [12; 13]; В. В. Красних [4], В. А. Маслова [8], Л. Попович [11] та ін.) розглядають етностереотипи як стрижневі елементи етноспецифічних концептуальної й мовної картин світу, причому ці мовознавці послуговуються когнітивними методами дослідження, адже «традиційний семантичний аналіз одиниць вербального рівня, зокрема фразеологічних, не дає виходу на онтологічні висновки і здебільшого дає змогу отримати лише приблизні результати, бо під час семантичного аналізу ігноруються асоціативні зв'язки слова, когнітивний фон» [5]. Саме когнітивна лінгвістика стала «ключем» до свідомості носіїв певної лінгвокультури, що дає змогу виявити через мову особливості їхнього світогляду, ієрархію цінностей, пояснити їхню поведінку, а отже, можливо, знайти шляхи розв'язку міжетнічних непорозумінь та конфліктів (яскравим прикладом міжетнічного та міжнародного конфлікту на ґрунті штучно створених негативних етностереотипів – *бендерівця і ватника* – є сучасна війна між Росією й Україною на Донеччині й Луганщині).

Мета цієї праці – дослідити специфіку стереотипу українця у британській лінгвокультурі. Актуальність дослідження зумовлена тим, що сьогодні для України вкрай важливо покращити свій імідж у світі та здобути прихильність і підтримку таких вагомих гравців міжнародної арени, як Велика Британія, а з нею – усього англomовного світу. З одного боку, вивчення вже наявного стереотипу українця у британській лінгвокультурі дасть змогу принаймні ідентифікувати проблемні ділянки відносин і взаєморозуміння між двома країнами. З іншого боку, вивчення етностереотипів британської лінгвокультури дозволить краще пізнати менталітет самих британців. Тому у вузьколінгвістичному розумінні існує потреба вдосконалити лінгвокогнітивну методіку дослідження етностереотипів.

Наявні дослідження конкретних етностереотипів спираються на такі методи:

- анкетування носіїв певної лінгвокультури щодо представників іншої лінгвокультури, концептуальний аналіз отриманих результатів і формування переліку національних рис останніх [3; 13];
- аналіз текстів художньої літератури: Л. Попович представляє стереотип росіянина в мовній картині світу українців як множину оцінних шкал [11, с. 34].

У цій праці стереотип українця досліджено шляхом його когнітивного моделювання на основі концептуального аналізу письмового дискурсу. Термін *когнітивна модель* трактуємо, услід за С. А. Жаботинською, як дослідницьку модель когнітивної структури, яка будується в результаті аналізу наявного мовного матеріалу як продукту мисленнєвої діяльності людини (безпосереднього доступу до людської свідомості лінгвіст не має). Когнітивна ж структура – це результат упорядкування фрагменту концептуальної структури (всієї інформаційної «бази даних» людини про світ) за допомогою певної когнітивної операції з акцентом на конкретному аспекті цього фрагменту [2, с. 66–71]. Отже, етностереотип (когнітивна структура) – результат висвітлення певного аспекту у фрагменті концептуальної структури (у концепті УКРАЇНЕЦЬ). Цим аспектом вважаємо суб'єктивні судження британців про українців (на противагу знанням, які є об'єктивними і не містять оцінки), адже, як стверджує О. П. Левченко: «Стереотип – ментальна одиниця, яка, однак, приписує атрибути і предикати, оцінює (у спосіб, властивий певному соціуму)» [6].

Дослідження було проведено на матеріалі спеціально сформованого дослідницького корпусу публіцистичних статей із популярного британського суспільно-політичного тижневика «The Observer» за 2011 – 2015 рр. (розділи «Opinion», «UK», «World»), який налічує понад сім мільйонів слововживань. Публіцистичний дискурс було обрано матеріалом дослідження з огляду на визначальну роль ЗМІ у відображенні та формуванні суспільної думки загалом і стереотипів масової свідомості зокрема. Як стверджують дослідники: «Розповсюдженню стереотипів у сучасному світі сприяє засилля засобів масової інформації. У минулому носіями та диктаторами стереотипів були священники, представники заможних верств, науковці, літератори тощо» [10, с. 319].

У дослідницькому корпусі було здійснено пошук усіх контекстів вживання етноніма *Ukrainian* і топоніма *Ukraine* та відібрано фрагменти, які експліцитно описують чи імпліцитно вказують на особливості національного характеру українців (всього – 87). У результаті аналізу цих фрагментів та інтерпретації його результатів було виведено окремі риси національного характеру, які задля зручності представлено у вигляді декларативного і процесуального фреймів [7, с. 11], на основі яких змодельовано профілі досліджуваного етностереотипу.

У своєму дослідженні дотримуємося трактування профілю і профілювання, яке запропонував засновник люблінської етнолінгвістичної школи Є. Бартмінський і згідно з яким профілюванню піддається вже готовий концепт і в результаті отримуємо профіль цього концепту як його суб'єктивне бачення з певного погляду: «У нашій дефініції профілювання є суб'єктивною (тобто такою, що має свій суб'єкт (podmiot)) мовно-поняттєвою операцією, яка полягає у своєрідному формуванні образу предмета через трактування його в окреслених аспектах (підкатегоріях, фасетах), таких як, наприклад, походження, якості, вигляд, функції, події, переживання і т. ін., у межах певного типу знання й згідно з вимогами окресленого погляду» [6]. Базою для профілювання може виступати й етностереотип як цілісний портрет етносу: наприклад, досліджуючи динаміку стереотипу німця в Польщі, Є. Бартмінський виокремлює такі профілі цього стереотипу: *німець-чужинець*, *німець-ворог*, *німець-європєць* тощо [12, с. 231].

Розгляньмо засоби вербалізації стереотипу українця в досліджуваному дискурсі. Насамперед, до них належать засоби номінації представників української нації: етнонім *Ukrainians* (абсолютна частота вживання (далі – АЧ) – 6), зокрема словосполука *ordinary Ukrainians*, словосполуки з етноприкметником *Ukrainian*, такі як *Ukrainian dealers*, *Ukrainian billionaires*, *Ukrainian authorities and members of the public* (АЧ – 16), топонім *Ukraine*, наприклад «... *political chaos in Ukraine...*» [OBS, 2014] (АЧ – 44) та його кореференти, такі як *former soviet state*, *the country* тощо, а також топоніми *Kiev*, *Crimea*, *Mariupol*, *Lviv*, *Maidan* тощо, словосполуки з топонімом *Ukraine/Ukraine's* у ролі атрибута, такі як *Ukraine courts*, *Ukraine police*, *Ukraine's richest men* (АЧ – 16), метонімізований топонім *Ukraine*, наприклад: «*Ukraine may have a cobwebby attitude to gay partnership*» [OBS, 2011] (АЧ – 7), метонімізовані топоніми (*Ukrainian*) *east* та (*Ukrainian*) *west*, наприклад: «*Ukrainian-speaking, largely Catholic west and its industrialised, Russian-speaking east*» [OBS, 2014] (АЧ – 8), а також займенники *we* і *those* у поодиноких випадках.

У досліджуваному дискурсі вербалізація стереотипу українця здійснюється на різних рівнях мови. Зокрема, натрапляємо на випадки вербалізації стереотипу на рівні слова, наприклад: *homophobes*, *antisemitism*, *racism*, *xenophobia*, *poverty*, *alcoholism*, *Maidan*, *borscht*, *sausages*,

kleptocracy. Серед словосполук-вербалізаторів стереотипу українця знайдено такі: *Ukrainian arms manufacturer, working girl, violent racists, political despots, the Russian mafia, Jew hatred, catastrophic destruction, racist mentality, the former Soviet state, endemic discrimination, divided country, anti-Russian sentiment, aspirational EU flags, distrust of Russia, Ukrainian nationalism, venal Ukrainian politicians, chronic theft, nostalgic for the Soviet Union*, та ін. Для характеристики представників української нації автори статей «The Observer» вдаються до фразеологізмів, таких як *pull the wool over everyone's eyes, tax havens, locked in struggle* та перекладеного з української мови фразеологізму *на ладан духаму – breathe incense*: «*Donbass miners are «breathing incense», he said, using an expression that refers to the incense burned during Russian Orthodox funeral services and is roughly equivalent to having «one foot in the grave»*» [OBS, 2014]. Виявлено чимало прикладів вербалізації стереотипу українця на рівні речення, наприклад: «*Ukraine is very heterogeneous*»[OBS, 2014], «*Ukrainians and Russians seek a safe haven for their cash*»[OBS, 2014], «*I found the darkness in people's souls*»[OBS, 2012]. Подіям в Україні автори тижневика «The Observer» присвячують цілі статті, у яких вони аналізують реалії українського життя і де неминуче вербалізується стереотип українця та особливості українського національного характеру. Це статті «*Euro 2012: antisemitic echoes that threaten celebration of football*» від 03.06.2012 р., «*Crimea's football fans shiver at prospect of their team playing in Siberia*» від 23.03.2014 р., «*Inside the 'Donetsk People's Republic': balaclavas, Stalin flags and razorwire*» від 20.04.2014 р. та ін. Це дає підстави стверджувати, що стереотип українця вербалізується на рівні тексту.

Поряд із вербалізаторами стереотипу українця використовується ціла низка механізмів образності, які надають яскравості описам і допомагають зобразити національні особливості українців більш влучно. Насамперед, автори досліджуваних статей часто вдаються до метафори, метонімії, алюзії, іронії.

Результати аналізу метафор доводять, що британцям притаманна концептуалізація України і українців через поняття **ТЕМРЯВА**, **МИНУЛЕ** і **ПОДІЛ**. Іншими словами, домінантними моделями метафоризації стосовно українця є: **УКРАЇНА – ЦЕ ТЕМРЯВА**, наприклад: *a darkness still pervades both countries; I found the darkness in people's souls; conversation after conversation with people from all walks of life reveal them looking backwards into the bleak times; the darkest politics of the Soviet Union era* (АЧ вербалізації цієї метафори – 4), **УКРАЇНА – ЦЕ МИНУЛЕ**, наприклад: *Recent history was evident in their smiles. Metallic Soviet-era teeth shone when they laughed; Svoboda adheres to an older, catastrophically failed notion of blood-and-soil nationalism; looking backwards into the bleak times; Ukraine may have a cobwebby attitude to gay partnership* (АЧ – 6) та **УКРАЇНЦІ – ЦЕ ДВІ РІЗНІ НАЦІЇ** (на заході – націоналісти і ксенофоби, на сході – комуністи і русофіли), наприклад: *fully integrating Ukraine would be not only very costly in economic terms, but impossible without cutting off its western provinces; Ukraine: tale of two nations for country locked in struggle over whether to face east or west; divided country; Ukraine is no longer split between east and west; it is split between those who are apathetic and those who care; uniting the very different parts of this country; Ukraine as a straight split between west and east; the identity gap* (АЧ – 7). Інші поодинокі приклади вербалізується за моделями: **УКРАЇНЦІ – ХВОРІ**, наприклад: *Svoboda is a morbid symptom*, **УКРАЇНА – ЦЕ НЕВІЛЬНИЦЯ**, наприклад *the Orange Revolution that freed her country from the Soviet empire*, **УКРАЇНА – ЦЕ ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ТОРГУ**, наприклад: *an object of great power diplomacy*, **УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ – ЦЕ ТОВАР**, наприклад: *[Putin] bought off the Ukrainian government*, **УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ – ЦЕ МАРОДЕРИ**, наприклад: *politicians who have looted the state* та ін. За допомогою метафори концептуалізуються окремі риси, якими, на думку британців, наділені представники української нації, наприклад: *ugly xenophobia*.

Найчастотнішою метонімічною моделлю, виявленою в досліджуваному дискурсі, є номінація населення певної території відповідним топонімом («українці – це Україна»), яка свідчить про співвіднесення нації з географічною територією, на якій вона проживає, наприклад: *Ukrainemayhave a cobwebby attitude to gay partnership, Ukrainian-speaking Catholic west, Russian-speaking east and Crimea, the country is virtually bankrupt* тощо.

Потужним механізмом образності, який дає змогу лаконічно і яскраво вербалізувати стереотип, є алюзія: через посилення на прецедентні ситуації й тексти (маються на увазі ситуації і тексти, які відомі більшості або принаймні частині представників британської лінгвокультури) автори статей актуалізують у свідомості читача певні асоціації, які так чи інакше формують у його уяві образ описуваної нації. Серед виявлених прецедентних феноменів, які формують стереотип українця у британській лінгвокультурі, трапляються такі прецедентні імена осіб, явищ та артефактів, а також прецедентні висловлювання, як: «*While some kind of new European idea of nationhood is waiting to be born, Svoboda adheres to an older, catastrophically failed notion of blood-and-soil nationalism*» [OBS, 2012], «... *the Orange Revolution that freed her country from the Soviet*

empire» [OBS, 2012], «... a world-view that is a perversion of the golden rule: **do unto others as others have done unto you**»[OBS, 2012], «As dawn breaks in **Kiev**, the atmosphere on the **Maidan** is a combination of **Tahrir Square** and **bonfire night**»[OBS, 2013], «AC Milan's Ukrainian striker **Andriy Shevchenko**» [OBS, 2014], «Fully integrating Ukraine would be not only very costly in economic terms, but impossible without cutting off its western provinces – attaching them to **Soviet Ukraine** was **Stalin's big mistake**»[OBS, 2014]. У статтях видання «The Observer» згадано низку інших українських реалій, які, однак, важко назвати прецедентними для британського читача, оскільки автори тут же пояснюють їхнє значення. Та все ж їхня роль у формуванні образу українця залишається величезною, наприклад: «*Independence Square, known here simply as the “Maidan”*» [OBS, 2013], «*At a popular restaurant in Lviv, the biggest city in the west, a heavily armed man dressed in anti-communist resistance fatigues greets arriving diners with the words «Glory to Ukraine!» and demands to know whether there are any Moskali, a derogatory term for Russians, among the group... In addition to the aspirational EU flags decking everything from the town hall to a statue of Neptune, there are also handwritten posters dotted around town proclaiming, possibly somewhat prematurely: «Russia Goodbye!» Souvenir shops sell mugs and fridge magnets with the slogan «Thank you God that I was not born a Moskal»* [OBS, 2013], «*They tell us that if we don't like living in Ukraine we should pack our bags: 'Suitcase, train station, Russia', goes the saying*» [OBS, 2014], «*I don't like the Kiev regime, he said, referring to Stepan Bandera, a second world war nationalist leader who is commemorated with dozens of monuments in western Ukraine but widely reviled as a Nazi collaborator in the east*»[OBS, 2014]. Для більшої наочності та переконливості описів автори статей широко використовують пряму мову представників української нації, наприклад: «*Perhaps in Ukraine we have just not developed our spiritual side,*» says Depaul centre manager *Natasha Kovalova*. «*If something goes wrong, it breaks us completely and we just give up. We don't believe things can be better*» [OBS, 2012].

Незважаючи на те, що загалом автори вказаного публіцистичного видання намагаються бути неупередженими, в окремих випадках у їхніх текстах наявна іронія, наприклад: «*In Lviv, I stopped at the Halitsky market, where I met two women named Luba... Both were topping up their pensions and helping support their grown children... The Lubas know who is to blame. «The country is still run by Russians»*» [OBS, 2012] – у цьому уривку автор висміює русофобство і схильність українців звинувачувати в усіх своїх бідах росіян, посилаючись на слова «компетентних» продавчинь із Галицького ринку у Львові, яких він дещо зневажливо називає *the Lubas*.

Говорячи про засоби й механізми вербалізації того чи іншого етностереотипу, окремо звертаємо увагу на мовні маркери стереотипності – мовні одиниці, які надають висловлюванням узагальнювального характеру і тому приписують певні атрибути і предикати **всім** представникам нації. Їх доцільно згрупувати за семантикою:

– маркери з темпоральною семантикою ЗАВЖДИ (слова *attitude, mentality, chronic, long*), наприклад: «*This **chronic** theft has left it unable to defend itself from attack*»[OBS, 2014];

– маркери з квантитативною семантикою ВСІ, БАГАТО, НІХТО (*people from all walks of life, dominate, millions, many, most, dozens, one in 10* тощо), наприклад: «*Stepan Bandera, a second world war nationalist leader who is commemorated with **dozens** of monuments in western Ukraine but **widely** reviled as a Nazi collaborator in the east*»[OBS, 2014];

– маркери з локативною семантикою ВСЮДИ (*pervade, endemic, rife, everything, around, everywhere* тощо), наприклад: «*Communist symbols in Donetsk – a sleek and modern city of 1 million people – are still **everywhere***»[OBS, 2014].

З аналізу випливає, що для вербалізації стереотипів характерні маркери стереотипності, яким властива темпоральна, квантитативна та локативна семантика з екстремальним ступенем наявності або відсутності ознаки (ВСЮДИ або НІДЕ – маємо справу зі стереотипом, ПОДЕКУДИ – не стереотип; ВСІ, БАГАТО, НІХТО – стереотип, ДЕХТО – не стереотип).

У результаті дослідження семантики мовних одиниць, які вербалізують стереотип українця в досліджуваному дискурсі, та інтерпретації результатів було змодельовано етностереотип українця як когнітивну структуру, притаманну концептуальній картині світу британців (див. Табл. 1). Отримана модель складається із семи профілів, які умовно називаємо *українець-фашист*, *українець-бандит*, *українець-олігарх*, *українець-комуніст*, *українець-громадянин*, *українець-раб* і *українець-тягар*. У кожному профілі виокремлюємо декларативний і процесуальний фрейми, які стосуються тих чи інших рис національного характеру українців. Крім того, у таблиці подано статистику згадок про ці риси за роками, що дає змогу простежити динаміку стереотипу.

Таблиця 1

Частотність вербалізації фреймів, які характеризують українців

Профіль	Декларативний фрейм	Процесуальний фрейм	2011	2012	2013	2014	2015
Фашист	Українець – це гомофоб		1	1	4	-	-
	Українець – це націоналіст		-	1	1	3	-
	Українець – це расист		-	3	1	-	-
	Українець – це ксенофоб		-	3	1	2	-
	Українець – це антисеміт		-	2	-	-	-
		Українець знущується над тваринами	-	-	1	-	-
Бандит		Українець співпрацює з російською мафією	-	1	-	-	-
		Українець нелегально торгує зброєю	3	-	-	-	-
	Українка – це повія		1	1	-	-	-
Олігарх		Українець купує елітну нерухомість у Лондоні	1	-	1	3	-
		Українець краде у держави	-	2	2	6	-
Комуніст		Українець ностальгує за СРСР	-	-	-	4	-
		Українець розмовляє російською	-	-	-	3	-
Громадянин		Українець бореться за краще життя	-	2	1	3	-
		Українець хоче в Європу	-	-	1	1	-
		Українці об'єднуються	-	-	-	2	-
Раб	Українець бідний		-	6	1	-	-
	Українець безправний		-	8	2	7	-
	Українці розділені		-	-	3	8	-
		Українець не вірить у краще	-	3	-	-	-
		Українцем маніпулюють	-	-	-	1	-
		Українцем торгують	1	1	-	-	-
Тягар		Українець потребує допомоги	-	-	1	2	2
		Українець ненадійний	-	1	-	2	1

Результати дослідження доводять, що концептуальний аналіз мовних засобів та механізмів образності, використаних для вербалізації того чи іншого етностереотипу, дає змогу вивести і представити у вигляді декларативного і процесуального фреймів окремі риси відповідного національного характеру, змоделювати на їхній основі різні профілі етностереотипу і в такий спосіб отримати чітко структуровану когнітивну модель етностереотипу. Перспективою цього дослідження вважаємо аналіз стереотипу українця в інших лінгвокультурах, який уможливить виокремити саме ті аспекти чужинців, які є релевантними для кожної з них, і в такий спосіб глибше дослідити особливості їхньої концептуальної картини світу.

Список використаної літератури

1. Голубовська І. О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій / І. О. Голубовська, І. Р. Корольов. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. – 223 с.

2. Жаботинская С. А. Модели репрезентации знаний в контексте различных школ когнитивной лингвистики: интегративный подход / С. А. Жаботинская // Когнитивные исследования языка. Вып. Ш. Типы знаний и проблемы их классификации: Сб. науч. трудов / ред. Е. С. Кубрякова, Н. Н. Болдырев. – М.-Тамбов: Издательский дом ТГУ им. Г. Р. Державина, 2008. – С. 61–74.
3. Кравчук А. Стереотип поляка у мовній свідомості української молоді / А. Кравчук // Вісник Львів. ун-ту. – Серія філол. – 2009. – Вип. 48. – С. 212–222.
4. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология : курс лекций / В. В. Красных. – М. : ИТДГК«Гнозис», 2002. – 194 с.
5. Левченко О. П. Лингвокультурология та її термінна система [Електронний ресурс] / О. Левченко // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2003.– № 490.– С. 105–113. – Режим доступу: [www. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk490/TK_wisnyk490_levchenko.htm](http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk490/TK_wisnyk490_levchenko.htm)
6. Левченко О. П. Термінпрототипу лингвокультурології [Електронний ресурс] / О. Левченко // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2004.– № 503.– С. 58–60. – Режим доступу: [www. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk503/TK_wisnyk503_levchenko.htm](http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk503/TK_wisnyk503_levchenko.htm)
7. Левченко О. П. Фразеологічна символіка: лингвокультурологічний аспект : монографія / О. П. Левченко – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. – 263 с.
8. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Маслова. – М. : Издат. центр «Академия», 2001. – 110 с.
9. Орлова О. Г. Стереотипы о России и русских в американском публицистическом дискурсе XIX–XXI веков. Материалы к составлению словаря / О. Г. Орлова // Вестн. КемГУ. – 2013. – Т. 1, № 3 (55). – С. 185–191.
10. Попович Л. Стереотип мови в українській мовній картині світу / Л. Попович // Українознавство. – № 1–2. – 2004. – С. 318–323.
11. Попович Л. Стереотип русского в языковой картине мира украинцев: концептуально-когнитивный анализ [Электронный ресурс] / Л. Попович. – Режим доступа: [www. URL: http://src-.slav.hokudai.ac.jp/publicn/slavic_eurasia_papers/no3/01_Popovich.pdf](http://src-.slav.hokudai.ac.jp/publicn/slavic_eurasia_papers/no3/01_Popovich.pdf)
12. Bartmiński J. Zmiany stereotypu Niemca w Polsce. Profile i ich historyczno-kulturowe uwarunkowania / J. Bartmiński // Profilowanie w języku i w tekście. – Lublin: Wydawnictwo UMCS, 1998. – S. 225–235.
13. Grzegorzczak R. Profilowanie a inne pojęcia opisujące hierarchiczną strukturę znaczenia / R. Grzegorzczak // Profilowanie w języku i w tekście. – Lublin: Wydawnictwo UMCS, 1998. – S. 9–17.

Фалафивка О. Я. Стереотип українця в британській лингвокультурі (на матеріалі статей общественно-политического еженедельника «The Observer»).

Аннотация

В статье методом когнитивного моделирования исследован стереотип украинца в британской лингвокультуре на материале британского публицистического дискурса. Проанализированы средства и механизмы вербализации стереотипа украинца. Предложен комплексный подход к моделированию этностереотипов, объединяющий уже имеющиеся достижения когнитивной лингвистики и этнолингвистики.

Ключевые слова: этностереотип, когнитивная модель, профиль, фрейм, языковая и концептуальная картины мира, средства и механизмы вербализации, концептуальная метафора.

Falafivka O. Ya. The stereotype of Ukrainian in British linguoculture (based on articles of *The Observer* newsweekly).

Summary

The object of the study is the stereotype of Ukrainian in the British linguoculture. The topicality of the article is determined by the need to improve linguocognitive methods of research into ethnic stereotypes. The research was carried out using a text corpus with a total word token number 7 mln. The subject of the study is the structure of the stereotype of Ukrainian that is typical of the British conceptual picture of the world.

The aim of the article is to research the stereotype of Ukrainian in the British linguoculture using cognitive modelling. Therefore, existing approaches to the research of ethnic stereotypes in cognitive linguistics and ethnolinguistics were analyzed and an integrated approach was suggested. It includes the analysis of linguistic means and mechanisms of verbalization of ethnic stereotypes and the construction of a cognitive model of a stereotype that consists of profiles and frames.

As a result, a cognitive model of the stereotype of Ukrainian in the British linguoculture was created. It consists of such profiles as Ukrainian-fascist, Ukrainian-gangster, Ukrainian-oligarch, Ukrainian-communist, Ukrainian-citizen, Ukrainian-slave and Ukrainian-burden.

The prospect of this study is research into the stereotype of Ukrainian in other linguocultures, which will allow determining those aspects of the national character of foreigners that are relevant to each linguoculture and thus revealing specific features of its own conceptual picture of the world.

Key words: ethnic stereotype, cognitive model, profile, frame, language and conceptual pictures of the world, means and mechanisms of verbalization, conceptual metaphor.